

Отчет за работата
на читалищата
В
ОБЩИНА БРАЦИГОВО
ЗА КАЛЕНДАРНАТА 2021 ГОДИНА

Настоящият отчет е изготвен въз основа на представените от читалищните настоятелства в администрацията на Община Брацигово доклади за дейността им през 2021, съгласно чл.26а, ал.4 от ЗНЧ в изпълнение на програмата по чл. 26а, ал. 2 и за изразходваните от бюджета средства.

Народните читалища на територията на община Брацигово поддържат функциите на институции, които са неизменна част от облика на нашия район. Благодарение на тяхната работа през годините са се запазили идентичността и традициите на нашия край. Техния непрекъснат стремеж е да задоволяват съществуващи потребности на жителите на общината, както и да привличат вниманието им към нови възможности и интереси.

На територията на община Брацигово съществува изградена мрежа от 6 Народни читалища, които са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Към момента на подаване на информацията промяна в статута им няма.

СТРУКТУРА:

читалище	Субсидирана бройка
Народно читалище „Васил Петлешков - 1874”	7
Народно читалище „Н.Й.Вапцаров - 1903”	2,5
Народно читалище „Просвета - 1911”	1,75
Народно читалище „Съгласие - 1902”	1.5
Народно читалище” св. св. Кирил и Методий - 1929”	1.5
Народно читалище „23 април - 1909”	1,75
Общо:	16

ДЕЙНОСТ:

Дейността на читалищата е съсредоточена в две направления – библиотечно дело и културно-масова дейност.

На 13 март 2020 в България беше обявено „Извънредното положение“ заради световната пандемия от вируса COVID-19. То беше отменено на 13 май и заменено с “Извънредна епидемична обстановка”- продължаваща и до днес, която да позволява на държавата бързо въвеждане на нови мерки в случай на значителен ръст на заболелите от корона вируса. В живота на читалищата настъпиха множество промени. Реакциите на хората, организациите и бизнесите в първите месеци бяха разнообразни - едни спряха работа, други се включиха активно да помагат, трети промениха фокуса и обема си на работа. Нашите читалищни структури също се включиха в динамиката на промените и се опитаха да се справят в кризата COVID-19 благодарение на доброволчеството и сърцата работа. Епидемията от Covid 19 ограничи цялостната работа на читалищата и по тази причини във всеки елемент от дейността се забелязва намаляване: организиране и участие в инициативи, библиотечна дейност, посещения на мероприятия.

БИБЛИОТЕЧНО ДЕЛО:

Библиотечната дейност е една от основните функции на читалищата. Чрез заплащане на символична сума посетителят си осигурява свободен достъп до наличния в библиотеката ресурс, до електронни услуги, до нови знания и

информация. Компютърната осигуреност в читалищата предоставя свободен достъп до обществена информация и електронни услуги. В залите и фойетата на читалищата се организират документални изложби, отбелязват се бележити дати и годишнини, а чрез информационните табла се информират жители и гости на населеното място относно културни и други прояви, организирани от читалището.

С библиотеки разполагат всички 6 читалища в община Брацигово, библиотечният им фонд е 105 388 библиотечни единици. За 2021 г. има 1263 читатели и 4 800 посещения в библиотеките, като най-голямата библиотека е в НЧ „Васил Петлешков-1874” гр.Брацигово. Тя разполага с 45 074 тома библиотечен фонд, регистрирани 182 читатели от тях до 14 години 74. Регистрираните посещения за 2021 г. са 2 968. Заетите библиотечни документи са 9 995.

Дейността в библиотеките е насочена в следните направления:

1. Мероприятия и тематични кътове за бележити дати и събития;

2. Заемна - През 2021 г. е обогатен библиотечния фонд в 3 от читалищата в Общината. НЧ „Васил Петлешков-1874“ и НЧ „Просвета – 1911“ – с.Розово, получиха одобрение по проект на Министерство на културата – „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“, а НЧ „Н.Й.Вапцаров – 1903“ – с.Бяга привлече дарители, които обогатиха фонда им с близо 500 нови заглавия. Основния спонсор в Бяга е Лукойл ООД. Благодарение на тях е подновен изцяло детския отдел към читалищната библиотека.

3. Продължава работа по проект «Глобални библиотеки - България» - 3 читалищни библиотеки – при НЧ „Васил Петлешков – 1874“ - Брацигово, при НЧ „23Април – 1876 – 1909“ - с.Равногор и при НЧ „Съгласие-1902“ – с.Козарско.

През 2021 г. библиотеките към НЧ „Васил Петлешков -1874” гр.Брацигово, НЧ „Св.св.Кирил и Методий - 1929” - Исперихово и НЧ „Н.Й.Вапцаров – 1903” - Бяга се включиха за пореден път в инициативата „Маратон на четенето” на Асоциация „Българска книга” и „Съюза на библиотечните и информационни работници”. Маратонът се проведе онлайн от 18 до 21 април и в него се включиха деца от първи до четвърти клас на началните класове в училищата.

• Библиотеката при читалище „Васил Петлешков-1874” – предлага литература - специализирана, научна и художествена в три отдела. През 2021 година се поддържа и абонамент на периодичните издания като Държавен вестник, общинския вестник „Априлци” и регионалния седмичник в.„Знаме“, който е предоставен на пенсионерски клуб „Дълголетие“ в Брацигово и сп.„Читалище“. Освен традиционните фишови каталози и тематични картотеки, библиотеката изгражда и нови бази от данни за новопостъпили регистрационни единици и аналитично разкриване на статийен материал от книги и периодичен печат онлайн.

Прочистване и опазване на библиотечните фондове – всички библиотеки при читалищата в община Брацигово споделиха своя опит за работа в условия на Covid-19, като преобладаващото мнение бе, че служителите на читалището са извършвали вътрешни дейности в читалищата като инвентаризация на библиотеките, инвентаризация и актуализация на каталозите и повредените художествени произведения.

КУЛТУРНО-МАСОВА ДЕЙНОСТ

Почти във всички читалища на територията на община Брацигово съществуват и развиват дейност в различни по своя обхват любителски формации. В голямата си част това са основно фолклорни състави – танцови и музикални трупи, групи за

изворен фолклор, певчески формации. Интересът на децата и младите хора е насочен предимно към новите любителски формации – канго, йога, зумба, карате и школите по пиано, изобразителни и приложни изкуства. Лятна детска работилница се организира ежегодно в НЧ „Васил Петлешков - 1874“, гр. Брацигово и в НЧ „Н.Й.Вапцаров - 1903“, с.Бяга, а от отчетната 2021 г. и в НЧ „Св.св.Кирил и Методий - 1929“- Исперихово.

Всички народни читалища от община Брацигово се стремят да опазят и при възможност да популяризират традициите и обичаите на своя край.

В читалището в с.Розово не спира постоянна работа и контакти с населението за събиране, възстановяване, опазване и съхранение на етнографски и археологически материали в съществуващата и уредена вече музейна сбирка.

✚ **Читалище „Васил Петлешков-1874“** – За разлика от предходната 2020 година, която започна изключително добре за най-голямото читалище в общината 2021 година се оказа слаба. След отбелязването на годишнината от рождението на патрона на читалището Васил Петлешков, символично бе отбелязан деня на родилната помощ – Бабинден. През месец април-май читалищните деятели активно се включиха в празниците на града с организирането на Факелно шествие на 21 април и възстановка на 11 май по повод 145 години от избухването на Априлското въстание. Организирано бяха проведени –Денят на детето и Лятна занималня през юли и август. В началото на септември НЧ „Васил Петлешков – 1874“ бе домакин на архитектурния форум „Каменния поток на времето“. През 2021 година в голяма зала на читалището бяха проведени два от заключителните концерта на децата по проект на Община Брацигово № BG05M9OP001-2.018-0030 "Пилотен модел за социално-икономическа и образователна интеграция на уязвими групи в Община Брацигово", финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж, съфинансирани от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Освен това бяха проведени и три представяния на книги – през месец май на фототипното издание на Юбилейна книга за Априлското въстание на издателство „Зеница“, през месец септември в рамките на архитектурния форум второто издание на книгата на Пею Бербенлиев и Владимир Пъртъчев „Брациговските майстори строители“ и през месец декември книгата „Акорди“ на Георги Връбчев. Паралелно с представянето на първата книга бе организирана и изложба с плакати и флаери на издателство „Зеница“ по повод 30 години от основаването му.

През септември месец 2021 година имаше готовност да се възобновят дейностите на традиционните клубове и школи, но отново работата бе осуетена от въведените мерки за борба с COVID-19.

Тъкмо започна дейността на танцов състав „Брациговче“ и танцов клуб „Преврен“, клуб „Йога“, клуб по „Карате“, школата по пиано и самодейния състав и трябваше отново да се стопират нещата... Тъй като художествено-творческите дейности бяха осуетени, екипът на читалището се насочи към социално доброволчество. Поехме задължението да станем приемници на доставките на детска кухня „Мечо пух“– Пазарджик, обслужващ наши малчугани от 0 – 3 години. По-късно през април НЧ „Васил Петлешков-1874“ прие предизвикателството на Фонд „Обединени срещу COVID-19“ създаден по инициатива на Български дарителски форум, Фондация „Америка за

България“, посолството на САЩ в България и Американската търговска камара в България, за подкрепа на местни общности в страната, пострадали от кризата с коронавируса и кандидатства за скромна сума от 5 000 лева, с която подпомогна своите партньори от години – диабетиците и най-малките потребители на детска кухня „Мечо Пух“, предоставяйки на 100 лица от тях хранителни пакети и дезинфекционни материали.

През 2021 година отново не успяхме да проведем надиграването „Лазарска броеница“, поради преустановената дейност на клубовете за народни танци, но затова пък проведехме конкурс за рисунка на тема „Лазарска броеница“, в която участваха предимно ученици от местните училища и деца от големите групи на детските градини. Всички бяха наградени персонално на празника на детето.

✚ **Читалище „ 23 април 1876-1909”** – с.Равногор – като единствена институция в селото читалището успява да запази духа, обичаите и традициите ни и да развива добре библиотечната дейност.Към читалището функционира група за автентичен фолклор от 14 души.Тя взема активно участия във всички традиционни чествания, както за селото, така и за региона. Работи се по годишен календарен план и по осъществяване на общинския културен календар. Но през изминалата година поради наложеното в цялата страна извънредно положение не можах да се изпълнят всички планирани мероприятия. Библиотеката работи при спазване на нужните противоепидемиологични мерки. Извършвани са нужните електронни справки и заемане на книги. Поради епидемията от Covid-19 не се проведени много важни традиционни празници като – Гайдарско надсвирване и Празника на картофа. Осъществени са общо 10 мероприятия, като годишнина от обесването на Васил Левски, 1- март – ден на самодееца, 3-март – Национален празник на Р България, Благовещение, 145 години Априлска епопея, Деня на Ботев, Петровден, Младежки вечери, Ден на будителите, Ден на християнското семейство и др.

✚ **Читалище „Просвета- 1911“**с. Розово – Читалището е единствената културна институция в селото както е на повече места в страната. Изминалата 2021 година не беше лека. Времената вече не са същите. И хората вече не са същите. Има приемственост и добро сътрудничество на читалището с ръководството на кметството, с „Клуб на пенсионера“, както и с църковното настоятелство.

Броя библиотечни единици във фонда през 2021 г. наброява 10 531 тома литература. Новопостъпили заглавия за периода са в размер на 50 тома от дарение. Преминали през библиотеката читатели за 2021 г. са 84 душици. Броя на заетите библиотечни материали е 1074 тома. Техническото оборудване на библиотеката позволява читателските запитвания и търсения да бъдат изпълнявани не само по традиционния заемен начин и в читалнята. Трудно вече се поддържа и битовата група в читалището, в която преди участваха 24 души, а сега тенденциозно броят им намалява. Усилията са за спазване на културния календар на читалището и Общината дотолкова доколкото позволява актуалната обстановка в страната. Отпразнувани са всички национални и църковни празници общо 12 на брой.

✚ **Читалище „Св.св.Кирил и Методий - 1929”**с.Исперихово – Дейността на читалището в село Исперихово се съобразява с културния календар и годишната програма за читалищна дейност и предвижда ежемесечни

мероприятия, свързани със съхраняването, развитието и популяризирането на местните традиции и обичаи. Заедно с кметството, училището, детската градина, пенсионерския клуб, църквата и общността в селото се осъществяват всички по-важни заложені дейности и мероприятия.

2021 година бе трудна година за всички, година съпроводена от много изпитания във всички сфери на обществения живот, но изпълнена с надежди за всички свързани по някакъв начин с НЧ „Кирил и Методий-1929г.“, с. Исперихово. Постигнахме доста през изминалата година въпреки, че трябваше да спазваме мерките, които бяха предприемани, за да се поддържа духовния живот в населеното място и да се поддържа връзка с читатели и потребители, с цялата местна общност.

В културния календар приет от читалищното настоятелство всеки месец са предвидени мероприятия, свързани със съхраняването, развитието и популяризирането на местните традиции и обичаи в България, региона и населеното ни място. Те се осъществяваха заедно с кметството, училището, детската градина, пенсионерския клуб, църквата и общността в селото.

В началото на годината е назначен с решение на Настоятелството организатор на половин щат.

През лятото стартира Лятна читалня на открито, към библиотеката на НЧ „Св. Св. Кирил и Методий-1929г.“. Повечето от децата, които посещаваха занималнята, са завършили първи клас, вече знаят да четат и с интерес разглеждаха и другите книжки в детския отдел на библиотеката. Лятната читалня на открито предизвика испериховските деца да четат и да се забавляват цяло лято.

Димитровден е празник на с. Исперихово, и храмов празник на църквата. Почетен е в църквата „Св. Димитър“ с направена изложба от местни традиционни ястия.

Броят на услугите и ползвателите на библиотеката ни през 2021 година значително е намален заради ограничителните мерки.

В работа си всички служители, председателят, читалищното настоятелство, проверителната комисия, самодейците и всички, съпричастни към читалищното дело се стремят да го утвърждаваме като реална културно - просветна институция, където място има за всеки. В новите условия около Ковид 19, през 2021г. оцеляването на читалището е сериозно предизвикателство. Работата в библиотеката се провежда при строго спазване на противоепидемичните мерки през цялата година.

По повод Деня на народните будители е получено дарение от университетско издателство „Св. св. Климент Охридски“ четири сборника с разкази от български автори.

- ✚ **Читалище „Съгласие - 1902”** – с. Козарско – вече няма постоянен състав за песни, а сформирания такъв за народни танци за жени репетира в пенсионерския клуб. Работи се по годишен календарен план и по осъществяване на общинския културен календар.
- ✚ **Читалище „Н.Й.Вапцаров - 1903”** с. Бяга - представя този отчет за дейността си през 2021г. с цел постигане на максимална публичност, прозрачност и открит диалог с гражданите за постигане на основните цели на читалището в обществена полза, а именно: 1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място. 2.Поддържа общодостъпна обществена библиотека с присъщите

библиотечно – информационни дейности. 3. Запазване на обичаите и традициите на българския народ; 4. Разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите в областта на изкуството и културата; 5. Възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание; 6. Насърчаване и усъвършенстване на творческите възможности и талант на младите хора.

В началото на всяка година читалищното настоятелство разглежда предварително изготвен план за дейността през годината, отчет за дейността на предходната. Всички самодейни състави са основни участници в провеждането на културни прояви и събития от празничния календар на читалището. След началото на обявената пандемична обстановка отново се наложи да се трансформира дейността. Всички бележити дати и планирани по план за 2021 г., са отбелязани по алтернативен начин, чрез онлайн дейности, четения, витрини, викторини и конкурси. През цялото лято без почивка функционира лятна детска занималня с многообразни дейности и занимания. През 2021 г. се развива доброволческа дейност към читалището. Инициирани са редица доброволчески дейности. Създадени са ключови мисии в платформата timeheroes. Библиотеката към читалището е без прекъсване на дейността си и разполага със 11 554 тома литература, заведена нова литература 199 броя тома. Посещаемостта наброява 1089 души, а активните читатели са 89.

ФИНАНСИРАНЕ:

Годишната държавна субсидия е насочена към осигуряване, поддържане и развитие на условия за дейността в народните читалища, така че те да могат да отговорят на потребностите на гражданите в сферата на културата, образованието и социалните дейности. Чрез мрежата от читалища като най-разпространените културни институции се делегират дейности за осъществяване на политики за осигуряване на по-широк достъп до култура, за участие в творчески дейности и в културния живот на населеното място на хора от всички възрасти и социални групи от населението, реализират се интеграционни процеси, създават се условия за неформално и самостоятелно учене през целия живот, за равен достъп до човешкото знание, за комуникация и информираност, за насърчаване на културното многообразие, за преодоляване на дискриминацията, расизма и нетолерантността, за гражданска активност, както и за приемственост между поколенията.

Държавната субсидия за 2021 год. е на стойност 183 824 лв. за 16 щатни бройки при държавен стандарт 11 484 лв. Субсидиите за читалищата от община Брацигово за 2021 год. са разпределени от комисия, съставена от представители на всички читалища в община Брацигово и експерти от Общинска администрация-Брацигово, назначена със Заповед № РД - 61/25.01.2021 год. на кмета на Общината, при строго спазване на Закона за народните читалища и изработения от Министерството на културата и съгласуван с Министерство на финансите и НСОРБ - Механизъм за разпределение на общинската субсидия за читалищата, съгласно чл.20, чл.21, чл.23, ал.1 от ЗНЧ и във връзка с РМС №920 от 2.11.2016 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели за развитие и подпомагане на читалищната дейност. Бюджетът на читалищата се допълва и от други източници на финансиране като наеми, дарения, членски внос и европроекти.

В Община Брацигово се получиха отчети за дейността и изразходваните от бюджета средства през предходната година от всички 6 читалища, намиращи се на територията на общината.

Разпределението на финансовата субсидия, съгласно разпределението на субсидираните бройки за календарната 2021 година е както следва:

читалище	Субсидия
Народно читалище „Васил Петлешков - 1874”	80 388
Народно читалище „Н.Й.Вапцаров - 1903”	28 710
Народно читалище „Просвета - 1911”	18 374
Народно читалище „Съгласие - 1902”	17 226
Народно читалище”св.св.Кирил и Методий - 1929”	17 226
Народно читалище „23 април - 1909”	21 820

*** Изискванията за разпределение на субсидията за една субсидирана бройка, включва разчетената сума за заплати, други възнаграждения и плащания на персонала, осигурителни вноски и издръжка, както и средствата съгласно ЗБУТ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: От изложената в докладите за 2021 година информация и с данните от отчетите на народните читалища от община Брацигово, може да се заключи, че:

- ✚ Всички народни читалища, които са регистрирани на територията на община Брацигово, са изпълнили своите основни културно-просветни задачи дори и в условията на извънредна ситуация;
- ✚ Приходите на читалищата са от членски внос, договори, целеви субсидии и дарения;
- ✚ Целевите държавни и общински субсидии са разходвани по предназначение;
- ✚ Голяма част от читалищата са отчели и нуждата от допълване на материалната база, както и от ремонт на покрив и/или част от сградата. Освен това има и пропуски и проблеми, които стоят за преодоляване, а те са:
 - ✚ организационни: касаещи слабости в администрирането на читалището;
 - ✚ трудности от незадоволителното финансиране, защото култура се прави не само с любов , но и с пари, и то с много пари;.
 - ✚ все още може много да се желае по отношение на трудовата дисциплина на работещите в читалищата и отговорността при изпълнението на поставените им задачи - стриктното спазване на работното време;

Изготвил:

Иванка Стефанова

гл.експ. ”Образование и култура”

дирекция „Специализирана администрация”